

Dalí sabia qui era Colom

• A Veneçuela donen com a segur que l'almirall que va descobrir Amèrica era gironí i que les seves caravel·les van sortir del port empordanès de Pals

• El pintor figuerenc va plasmar aquesta teoria en el quadre conegut com 'El somni de Cristòfor Colom', que va ser realitzat ara fa prop de mig segle

EMILI CASADEMONT I COMAS

L'important diari *Correo del Caroní*, de Ciudad Guayana (Veneçuela), en una sèrie de reportatges publicats sobre el descobriment d'Amèrica, dona com a segur que Cristòfor o Cristòfol Colom era gironí i que sortí del port de Pals (Girona) i no pas del de Palos (Huelva).

Així, un dels seus articulistes, l'insigne home de lletres veneçolà Rafael Marrón González, referent a això últim, assenyala, entre d'altres coses, el següent: «En el año 1492, Palos de Moguer no existía. Existía Palos y existía Moguer. Palos jamás ha sido un pueblo amurallado. Si traducimos el nombre de Palos al catalán, nos encontramos con País, que, en 1492, no sólo tenía puerto, sino también astilleros y, en aquel entonces, era la mayor potencia marítima de Occidente, que imponía sus leyes en todo el Mediterráneo a través de sus consulados».

NI «NIÑA» NI «SANTA MARÍA»...

Són molts els investigadors de prestigi que sostenen que les tres caravel·les del Descobriment salparen, el divendres 3 d'agost de l'any 1492, de Pals, en una època en què aquest poble empordanès,

Són molts els investigadors de prestigi que sostenen que els vaixells del Descobriment van salpar el 3 d'agost de 1492 de Pals i no pas de Palos de Moguer

que estava emmurallat (Palos, malgrat el que diu la història oficial, sempre tan falsa en tot, era òrfena de muralles), tenia, a més d'un port molt actiu, unes drassanes, on podien construir-se vaixells de gran envergadura, tot això afavorit per la circumstància que, en el tram final del riu Ter, es podia navegar. I del port de Pals (de Pals d'Empordà, remarcava fa temps un d'aquests investigadors, el francès Jacme A. Cornet) sortiren la *Pinta*, la *Niña* i la *Santa María*, caravel·les comandades per Cristòfol Colom, dues de les quals (malgrat el que diu també la història oficial) lluien altres noms: la *Niña*, el de *Santa Clara*, i la *Santa María*, que més que una caravel·la era una nau (la nau on viatjava Colom), el de *Marigalante*.

Cal advertir que, en un document antic sobre la *Niña*, caravel·la propietat dels germans Eanes Pinson, portuguesos establerts des de feia anys a l'Empordà (podria ser al mateix poble de Pals o bé a Castelló d'Empúries), hi apareix això: «...a bordo de la *Niña*, que ha por nombre *Santa Clara*...», cosa que evidencia que, aquest últim, era el seu nom autèntic.

Luis Higuera Soldevilla, en un article publicat el 28 d'octubre del 2004 a la *Revista Naval*, editada al Ferrol, hi explica alguns detalls entorn de la *Marigalante*:

«La nau *Santa María*, llamada antes *Marigalante* o *Maria Galante*, era propiedad de Juan de la Cosa, natural

"El somni de Cristòfor Colom", una de les grans obres mestres de Salvador Dalí

Un gravat que representa la possible sortida de Colom del port de Pals

de Santoña (Santander), que se dedicaba con ella al comercio marítimo. La *Marigalante* fue construida en algún puerto del Cantábrico. O, según determinadas versiones, en alguno de Galicia, razón por la que muchos la llamaban la *Gallega*. De la Cosa, tras ceder esta embarcación a Colón, junto

con la *Pinta*, la denominó simplemente la *nau*...».

En canvi, segons consta en diversos documents de l'època, els mariners que participaren en aquella anada al Nou Món sempre donaren a l'embarcació el nom de *Marigalante* (o el de *Marigalant*, cosa d'allò més lògica, atès que, en la

seva majoria, eren catalans), malgrat que Cristòfol Colom, abans d'emprendre l'esmentada aventura, havia intentat rebatejar-la sense èxit amb el nom de *Santa María*. És més, a les escoles de l'Argentina, abans -ara no ho sé- s'ensenyava als alumnes que les caravel·les d'en Colom foren la *Pinta*, la *Santa Clara* i la *Marigalante*, sense fer-se la més mínima referència a la *Niña* i a la *Santa María*.

NAUFRAGI DE LA «MARIGALANT»

No tot, per cert, en aquell viatge del Descobriment, foren flors i violes, ja que, segons consta també en diversos documents de l'època, es tractà d'un viatge accidentadíssim, ple de baralles, de temptatives d'amotinaments, etcètera, en el qual s'hagué de lamentar la pèrdua de la *Marigalant*. I amb un Cristòfor Colom molt ambiciós (desitjós d'acaparar molts quilos d'or, en part per als Reis Catòlics), tal com revela una antiga narració, corresponent a l'instant en què ell tornà a Espanya i es presentà, al monestir de Sant Jeroni de la Murtra (Badalona) i no pas al saló del Tinell de Barcelona, a Ferran i Isabel:

«El rey preguntó a quién debía entregar los mil maravédes prometidos al primero que avistase las tierras

Un document sobre la 'Niña' indica que els germans Pinson eren uns portuguesos establerts a l'Empordà, al mateix Pals o a Castelló d'Empúries, des de feia anys

asiàtiques (llavors, lògicament, no es parlava de terres americanes). Y el almirante, cegado por la ambición, contestó que le correspondían a él, porque la noche anterior al desembarco había visto una hoguera lejana. Rodrigo de Triana, que fue el primero en gritar ¡Tierra!, muy enojado, pasó a Marruecos, donde acabó convirtiéndose al islam».

Tal com he dit abans, en aquell viatge l'expedició perdé la *Marigalante*. Fou, exactament, el 25 de desembre del 1492, diada de Nadal. Aquella nit, la nau capitana embarrancà en els sorralles de la costa d'Haití, naufragà i s'abandonà. Les seves fustes, però, s'utilitzaren per construir un fortí que s'anomenà *Navidad*, lloc on Colom, que hagué de retornar a Espanya a bord de la *Pinta*, deixà una quarantena d'homes, els quals foren vilment assassinats. I, en record i homenatge a la difunta embarcació, l'almirall, en el segon viatge que realitzà a Amèrica, donà el nom de *Marigalante* (i no pas el de *Santa María*) a una de les petites illes de les Antilles, nom que, posteriorment, seria esborrat i substituït per un altre, cosa que passaria, també, amb els noms i cognoms -catalans i portuguesos- que figuraven a les llistes dels mariners de les tres caravel·les.

A grans trets, aquesta és la història real de la nau *Marigalante* o *Marigalant*, que la història oficial -sempre tan falsa en tot, repeteixo- anomena *Santa María*.

(Passa a la pàgina següent)

• Colom afirma en un document que va néixer l'any 1438 a Girona i que era fill il·legítim d'un canonge

(Ve de la pàgina anterior)

Aquesta història oficial, que converteix un fet català en un fet castellà i que silenciava que Amèrica ja havia estat descoberta feia molt de temps pels vikings, els grecs, els romans, els egipcis, els xinesos, etc., afirma, a més, que l'almirall es deia Cristòbal Colón i que era originari de Gênova (Itàlia), quan fa anys, per exemple, que Jacme A. Cornet, coincidint amb les conclusions a què havien arribat un bon grapat d'investigadors de diferents nacionalitats (i amb el que ara diuen a Venècia), com també interpretant fidelment els símbols catalans i gironins que Salvador Dalí plasma en el seu quadre *El somni de Cristòfor Colom*, establí el lloc i la data de naixença del descobridor oficial d'Amèrica. Així, Cornet posà en boca del mateix Colom, en un interessantíssim i ben documentat llibre que publicà, el títol *Cristòfor Colom, el corsari* (Pagès editors), aquesta mena de declaració:

«... Jo sóc en Joan Baptista Colom Sacosta, fill adoptiu de Didac Colom i Maria de la Concepció Sacosta, nat a Girona el 24 de juny de 1438, fill il·legítim del canonge Francesc Colom Bertran i de Caterina de la Cavalleria, i vaig rebre la tonsura del bisbe Bernat a la catedral de Girona el 24 de juny de 1451, als tretze anys d'edat...»

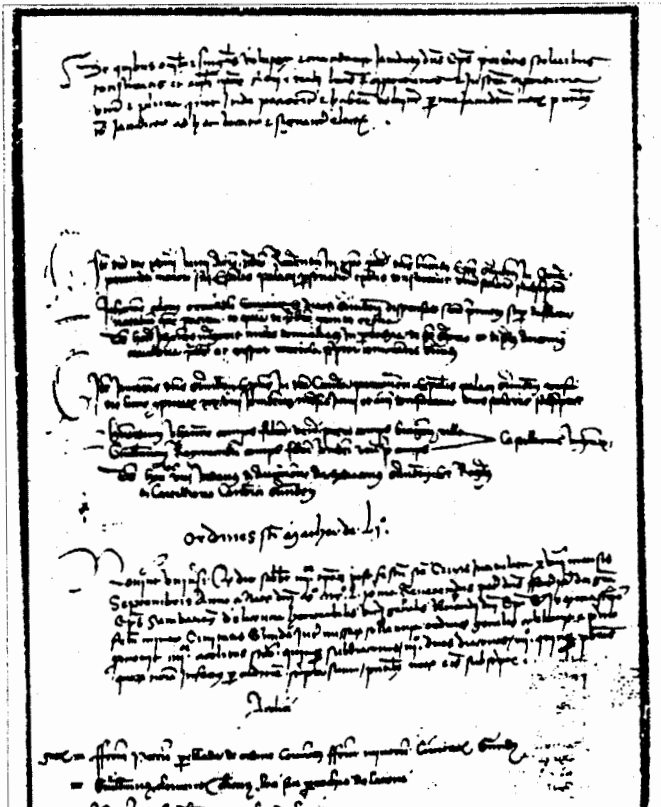
Cal consignar, a part del fet que

l'almirall batejà amb el nom de la seva estimada mare adoptiva -Concepció- una formosa illeta del Carib (més tard, eliminat per la censura castellana), que el Museu Dalí de Florida, segons declarà no fa gaire a *Diari de Girona* una de les seves empleades, té diverses proves de la identitat gironina de Cristòfor Colom.

Per cert que, en aquest museu dels Estats Units, hi ha el quadre d'en Dalí citat anteriorment. Es tracta d'un oli bellíssim, pintat entre el 1958 i el 1959, ple de senyeres i de pals (pals que volen significar que la pobra *Marigalant*, així com la *Pinta* i la *Santa Clara* salparen de Pals), amb la figura d'un eclesiàstic d'alta categoria, inspirada en el bisbe sant Narcís (eclesiàstic que vol significar que el pare del navegant era un clergue destacat), i amb el campanar punxegut i escapat de l'església gironina de Sant Feliu, un dels grans símbols de la ciutat natal de Joan Baptista Colom, tot això últim plasmat en l'angle esquerre de la peça pictòrica daliniana.

EL FUTUR NAVEGANT, TONSURAT

Per altra banda, convé ressaltar que, fa algun temps, es pogué localitzar a l'Arxíu Diocesà de Girona, per part de l'investigador català Francesc Albardané, un document molt important, escrit en llatí, datat el mes de juny de l'any 1451, on, entre d'altres

Un dibuix de Cristòfor Colom i el document que dona fe de la tonsura de Joan Colom

coses, traduït al català, diu el següent: «Igualment (...), el Reverend en Crist, Pare i Senyor Bernat, bisbe de Girona, en la cambra de parament major del seu palau episcopal, personalment procedint, va tonsurar un escolàr inscrit com:

Joan Colom, oriünd de la ciutat de G., de la diòcesi de Girona, dispensat totalment del seu defecte natal que pateix perquè va ser engendrat de prevere i serventa.

Testimonis: Honorable Joan Margarit, militar, domiciliat a la parròquia de Sant Gregori, el distingit Antoni Cavalleria, prevere, i Gaspar Rovirola, escriptor, habitants de Girona».

A la cerimònia de tonsura de Joan o Joan Baptista Colom (cerimònia religiosa consistent a tallar part dels cabells d'una persona per indicar que gaudeix d'una consagració especial), noiet que estudiava al Seminari -d'aquí ve que, de gran, demostrés els seus amplis coneixements del llatí- i que necessitava ser tonsurat per poder tenir drets de successió de canongia, en cas que el seu pare biològic fos traslladat a Barcelona (cosa que, en ser nomenat president de la Generalitat de Catalunya, succeí), hi assistiren, per tant, dues grans famílies gironines de l'època, o sigui, els Margarit i els Cavalleria. I també convé assenyalar que no té res d'estrany que Jacme A. Cornet digui que Colom -que deixaria ben aviat el Seminari i es decantaria per l'ofici de navegant- fou tonsurat a la catedral de Girona, ja que el palau episcopal formava -i encara forma- part del conjunt del primer temple gironí.

LA GÈNOVA TORTOSINA

Cal fer notar, com a detall «curiós», que el 1451 és, precisament, l'any en que hom diu que Colom nasqué a la ciutat italiana de Gênova, cosa que,

evidentment, no s'ha pogut ni es podrà confirmar mai. Però sí que es pot dir, en canvi, que Cristòfor Colom residí a l'illa catalana de Gênova, on habitaven els seus pares adoptius.

Conforme indica la *Gran Enciclopèdia Catalana*, aquesta illa, en la qual hi havia una colònia de genovesos italians, es trobava a, l'aleshores, cabalós ri Ebre, illa que, amb el temps, quedaria unida a la ciutat de Tortosa, tot formant-ne l'actual barri de Ferreries. Per això, alguns sostenen que Cristòfor Colom (que es canvià el nom de Joan Baptista pel de Cristòfor, per tal de mirar de despistar aquells que el perseguïen per motius polítics i de pirateria) veié la primera llum de la vida a la capital del Baix Ebre.

D'altra banda, convé remarcar que, segons alguns investigadors, Colom mai no volgué dir qui eren els seus pares biològics. Sembla que això no li feia gens ni mica de gràcia, malgrat que el canonge Francesc Colom i la seva serventa el portaren al món en una «època especial», en una època -abans, naturalment, de celebrar-se el Concili de Trento-, en la qual no estava del tot mal vist que els capellans tinguessin «amants», motiu que feia que molts d'ells no se n'amaguessin...

CONCLUSIÓ

Tot plegat, benvolguts lectors, no fa res més que posar en relleu, tal com podeu apreciar, que el genial Salvador Dalí, quan pintà *El somni de Cristòfor Colom*, sabia perfectament qui era aquest cèlebre i misteriós navegant (el descobridor oficial d'Amèrica, insisteixo, ja que cal deixar les coses ben clares), el cinquè centenari de la mort del qual diuen que es complirà el proper mes de maig...